

Sygn. akt I C 961/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w osobie sędziego Sądu Okręgowego Alicji Zych

Protokolant st. sekr. sądowy Monika Żeromska-Poznańska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 grudnia 2013 roku

sprawy z powództwa (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w N.

przeciwko Wojewódzkiemu Szpitalowi (...) Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w L.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego Wojewódzkiego Szpitala (...) Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w L. na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w N. kwotę 600 647,21 zł. (sześćset tysięcy sześćset czterdzieści siedem złotych dwadzieścia jeden groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 27 lipca 2013 roku do dnia zapłaty, kwotę 17 670,71 zł (siedemnaście tysięcy sześćset siedemdziesiąt złotych siedemdziesiąt jeden groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 27 lipca 2013 roku do dnia zapłaty i kwotę 8 985,84 zł. (osiem tysięcy dziewięćset osiemdziesiąt pięć złotych osiemdziesiąt cztery grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lipca 2013 roku do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanego Wojewódzkiego Szpitala (...) Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w L. na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w N. kwotę 38 583 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 961/13

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w N. w pozwie z dnia 26 lipca 2013 roku skierowanym przeciwko Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej im. (...) w L. wniosła o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym i zasądzenie od pozwanego kwoty 600 647,21 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 lipca 2013 roku do dnia zapłaty, kwoty 17 670,71 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 27 lipca 2013 roku do dnia zapłaty, kwoty 8 985,84 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania w tym kwoty 7 217 zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że pozostawał z pozwanym związany umową sprzedaży i dostawy, zawieranych w ramach prowadzonej przez powodową spółkę działalności gospodarczej. Pomimo, iż powódka prawidłowo wykonała przyjęte na siebie zobowiązania, pozwany nie zapłacił należnej ceny, odebrał przedmiot dostawy, nie zgłaszał żadnych zastrzeżeń, w szczególności co do jakości i ilości towaru. Powodowa Spółka w dniach 1 lipca 2013 roku i 12 lipca 2013 roku wezwała pozwanego do dobrowolnej zapłaty, jednak termin wskazany we wezwaniach upłynął bezskutecznie. Na potwierdzenie powołanych wyżej okoliczności powód przedstawił kopie faktur Vat, kopię umów, kopię wezwania do zapłaty, kopię noty odsetkowe, oraz zestawienie umów i faktur (pozew, k.2 -7).

Dnia 28 sierpnia 2013 roku za sygn. akt I Nc 255/13 został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w całości uwzględniającym żądanie pozwu (nakaz zapłaty, k. 643).

Pozwany w terminie wniósł sprzeciw. Pozwany zaskarżył nakaz zapłaty w całości. Dalej, odwołując się do sytuacji finansowej w jakiej znalazł się pozwany, na podstawie art. 320 kpc wniósł o oznaczenie sposobu wykonania zobowiązania objętego roszczeniem powoda w sposób polegający na rozłożeniu tej części dochodzonej należności głównej na raty oraz nieobciążanie dalszymi odsetkami od tak oznaczonego zobowiązania oraz o nieobciążanie pozwanego na zasadzie art. 102 kpc kosztami postępowania. W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany oświadczył, że nie kwestionuje faktu wymagalności dochodzonej kwoty natomiast przyczyną niewywiązywania się pozwanego z łączącego strony zobowiązania jest trudna sytuacja finansowa pozwanego. Pozwany wniósł o rozłożenie należności na pięć rat płatnych na koniec miesiąca poczynając od miesiąca w którym sąd orzeknie co do istoty sprawy (sprzeciw, k.648 – 652).

Po przeprowadzeniu rozprawy sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strony łączyły umowy dostawę wyrobów medycznych (okoliczność bezsporna). W wyniku powyższego, po zrealizowaniu dostawy sprzętu medycznego Spółka (...) wystawiła szereg faktur VAT opiewających na łączną kwotę 600 647,21 zł (dowód: zestawienie, k. 14-20; okoliczność bezsporna). Wskazana powyżej kwota nie została jednak uregulowana przez pozwanego na rzecz Spółki (okoliczność bezsporna). Wobec powyższego, w dniu 11 lipca 2013 roku, powodowa Spółka wystawiła ostateczne wezwanie do zapłaty, domagając się od pozwanego zapłaty w nieprzekraczalnym terminie 5 dni od dnia otrzymania wezwania kwoty w łącznej wysokości 615 109,01 zł, na którą składała się kwota 600 647,21 zł, stanowiąca wysokość roszczenia głównego wynikającego z niezapłaconych faktur VAT oraz kwota 14 461,80 zł stanowiąca należność odsetkową naliczaną na dzień 11 lipca 2013 roku od powyższej należności głównej (dowód: zwrotne potwierdzenie odbioru, k. 12; ostateczne wezwanie do zapłaty, k. 13; okoliczność bezsporna). Następnie w dniu 12 lipca 2013 roku powodowa Spółka skierowała do pozwanego ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty kwoty 8 985,84 zł tytułem wystawionej noty odsetkowej o numerze (...) (dowód: zwrotne potwierdzenie odbioru, k. 21; ostateczne wezwanie do zapłaty, k. 22; okoliczność bezsporna).

Dnia 13 marca 2013 roku strony zawarły porozumienie w którym pozwany zobowiązał się do częściowej spłaty swojego zadłużenia (które na dzień sporządzenia porozumienia wynosiło 453 006,10 zł) w miesięcznych ratach poczynając od marca 2013 roku (porozumienie, k. 673 – 674). Z zestawienia przedstawionego przez powodową Spółkę wynika, że pozwany nie wywiązał się zawartego porozumienia (zestawienie, k. 679 – 680, okoliczność bezsporna albowiem przyznana w sprzeciwie od nakazu zapłaty co do faktu nieuregulowania należności na rzecz powodowej Spółki).

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie zgromadzonych w sprawie wskazanych powyżej dowodów. Odnosząc się do dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, należy wskazać, iż żadna ze stron nie zgłaszała zastrzeżeń, co do ich prawdziwości. Sąd z urzędu nie dostrzegł również jakichkolwiek podstaw do zakwestionowania ich mocy dowodowej. Stąd też, ta kategoria dowodów została obdarzona w całości walorem wiarygodności.

Mając powyższy stan faktyczny za podstawę sąd zważył co następuje :

Powództwo jest zasadne i dlatego też zasługuje na uwzględnienie. Niezasadny jest natomiast wniosek pozwanego Szpitala o rozłożenie dochodzonej należności głównej na pięć miesięcznych rat oraz o nie obciążanie pozwanego dalszymi odsetkami od tak oznaczonego zobowiązania.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że w niniejszej sprawie bezsporna była okoliczność zawarcia pomiędzy stronami postępowania umów, których przedmiotem była dostawa przez powoda pozwanemu wyrobów medycznych objętych dołączonymi do pozwu fakturami VAT. Pozwany Szpital nie kwestionował również okoliczności wymagalności kwot wynikających z tychże faktur VAT, ani ich wysokości. Wobec powyższego, nie kwestionował nadto okoliczności wywiązania się przez powodową Spółkę z postanowień zawartych z nim umów o dostawę wyrobów medycznych.

Niemniej jednak pozwany Szpital domagał się rozłożenia dochodzonej należności głównej na pięć miesięcznych rat oraz o nie obciążania dalszymi odsetkami od tak oznaczonego zobowiązania.

W tym miejscu należy przytoczyć treść art. 320 k.p.c., zgodnie z którym w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, (...).

Cytowany powyżej przepis daje więc Sądowi możliwość rozłożenia na raty zasądzonego w wyroku świadczenia, a tym samym orzeczenia o sposobie spełnienia świadczenia w sposób bardziej dogodny dla zobowiązanego, aniżeli wynikałoby to z regulacji prawa materialnego. Zastosowanie tej regulacji uzależnione jest jednak od zaistnienia "szczególnie uzasadnionego wypadku", przez który, zgodnie z utrwalonym stanowiskiem doktryny i orzecznictwa, należy rozumieć brak możliwości spełnienia świadczenia przez dłużnika w terminie bez narażenia się na niepowetowane szkody (M. Jędrzejewska (w opracowaniu K. Weitz) w: Kodeks postępowania cywilnego..., t. 2, red. T. Ereciński, s. 24 i n.; zob. też E. Gapska, Czynności..., s. 134; A. Góra-Błaszczkowska, Orzeczenia..., s. 40; M. Uliasz, Kodeks postępowania cywilnego..., s. 422).

„Szczególnie uzasadnione przypadki” w rozumieniu art. 320 k.p.c. nie muszą mieć jednak wyjątkowego charakteru. O tym, czy chodzi o „szczególnie uzasadnione przypadki” decydują okoliczności danego wypadku, przy czym o rozłożeniu na raty decyduje stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 k.p.c.). Z reguły chodzić tu będzie o okoliczności leżące po stronie pozwanego dłużnika, jego sytuację majątkową, finansową, rodzinną, które czynią nierealnym spełnienie przez niego od razu i w pełnej wysokości zasądzonego świadczenia. Nie można jednak nie brać pod uwagę także sytuacji samego wierzyciela (vide: wyrok Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 28 stycznia 1998 roku, II CKN 590/97, opubl. Legalis).

Odnosząc powyższe do przedmiotowej sprawy należy podnieść, że powodowa Spółka prowadzi działalność gospodarczą, której przedmiotem jest dostawa sprzętu i wyrobów medycznych. Głównymi kontrahentami powoda są więc publiczne zakłady opieki zdrowotnej, które z uwagi na swoją ciężką sytuację finansową, z całą pewnością nagminnie opóźniają się ze spełnieniem ciążących na nich zobowiązań. Powyższe bez wątpienia więc negatywnie wpływa na sytuację finansową powodowej Spółki, która w konsekwencji może prowadzić nawet do utraty przez nią płynności finansowej.

Podkreślić również należy, że odmiennie do sytuacji powodowej Spółki, która w wyniku utracenia płynności finansowej może być nawet zmuszona do zakończenia prowadzenia działalności gospodarczej, to pozwany Szpital, z uwagi na to, że świadczy usługi zdrowotne, nadal będzie kontynuować swoją działalność statutową, co pośrednio wynika z treści art. 15 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej – Dz. U. z 2013 roku, Nr 217 – tekst jednolity), zgodnie z którym, podmiot leczniczy nie może odmówić udzielenia świadczenia zdrowotnego osobie, która potrzebuje natychmiastowego udzielenia takiego świadczenia ze względu na zagrożenie życia lub zdrowia – a którą to okoliczność przyznał sam pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty.

Nie można także nie zauważyć, że obecny stan finansów w służbie zdrowia ma charakter trwały, utrzymujący się od wielu lat. W związku z tym nie tylko pozwany Szpital boryka się problemami finansowymi. Prowadzi to do wniosku, że trudna sytuacja finansowa, na którą powoływał się pozwany, twierdząc, że okoliczność ta winna świadczyć za rozłożeniem dochodzonego pozwem roszczenia na raty, nie ma charakteru szczególnego. Nie można pominąć okoliczności, że pozwany Szpital, zawierając z powodową Spółką przedmiotowe umowy był świadomy swojej trudnej sytuacji finansowej, a zatem brak wykonywania przyjętych na siebie zobowiązań, co do terminowej ich zapłaty nie wynikał z okoliczności przez niego nie przewidzianych. Inaczej rzecz ujmując, pozwany Szpital zdawał sobie sprawę ze swojej sytuacji finansowej, o czym świadczą złe wyniki finansowe i liczne ciążące na nim zobowiązania, których nie był w stanie spełnić, (co sam przyznał), niemniej jednak, zaciągał kolejne zobowiązania, z których również się nie wywiązywał. Wprawdzie, jak podniósł pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty, z uwagi na to, iż jest placówką ratującą życie i zdrowie ludzkie, niezbędnym jest ciągle zaciąganie przez nią zobowiązań. W ocenie Sądu jednak, nawet we wskazanej powyżej sytuacji, takie działanie pozwanego nie może zasługiwać na aprobatę, bowiem dawałoby to

przyzwolenie na nieregulowanie zaciągniętych zobowiązań bez jakichkolwiek dalszych, zarówno finansowych, jak i prawnych konsekwencji.

Uzasadniając wniosek o rozłożenie dochodzonej należności na raty, pozwany podniósł w sprzeciwie od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, iż obecnie podejmuje szereg działań, mających na celu poprawę jego stanu finansowego, poprzez m. in., iż pod koniec lipca 2013 roku ogłoszone zostało postępowanie przetargowe na udzielenie pożyczki, w wyniku którego Szpital ma uzyskać już w październiku 2013 roku środki finansowe w wysokości około 30 mln zł. W ocenie Sądu jednak, pozwany nie przedstawił żadnych dowodów, chociażby w postaci złożonych w postępowaniu przetargowym ofert, aby pożyczka miała mu zostać udzielona. Niemniej jednak, nawet gdyby taka pożyczka została mu przyznana, to tym bardziej przemawiałoby to za nie rozłożeniem świadczenia na raty, a wręcz przeciwnie, uzasadniałoby jednorazowe spełnienie wymagalnego świadczenia.

Ponadto pozwany podniósł, iż obecnie wdrażany jest Program naprawczy na lata 2011-2015, który zakłada zbilansowanie się kosztów z przychodami w roku 2015 i jest kontynuacją wcześniej opracowanych i wdrażanych programów. W ocenie Sądu jednak, wobec zaprezentowanej przez Szpital niesolidności w spełnianiu zaciągniętych zobowiązań, trudno jest uznać, aby w sytuacji podniesionej powyżej, która ma na celu poprawę sytuacji finansowej, pozwany również i wówczas wywiązałby się z ciążących na nim zobowiązań m. in. wobec powodowej Spółki. Pozwany celowo bowiem doprowadził do procesu, nie podejmując nawet próby negocjowania z powodką sposobu spłaty posiadanych wobec niej wymagalnych wierzytelności. Podkreślenia wymaga fakt, że pozwany Szpital domagał się rozłożenia dochodzonej w sprawie wymagalnej wierzytelności na raty od miesiąca w którym sąd orzeknie co do istoty sprawy. Jak wynika natomiast z okoliczności niniejszej sprawy, do tego czasu, tj. do dnia wydania wyroku, pozwany nie uiścił na rzecz powodowej Spółki żadnej należności na poczet ciążącego na nim wobec niej zobowiązania, mimo, iż, od października 2013 roku miał dysponować kwotą uzyskanej pożyczki. Powyższe prowadzi do wniosku, iż podnoszona przez pozwanego okoliczność, że w przypadku rozłożenia ciążącego na nim wobec powodowej Spółki zobowiązania, zostanie ono w pełni spełnione, stanowi jedynie gołosłowne twierdzenia Szpitala w tym przedmiocie. W ocenie Sądu więc, przedmiotowy wniosek pozwanego jest jedynie próbą uzyskania odroczenia terminu płatności, nie wynikającą w żaden sposób z niemożności jednorazowego jego spełnienia.

Podsumowując zatem powyższe rozważania należy podnieść, że w sytuacji rozłożenia przez Sąd dochodzonego w sprawie roszczenia na raty, powodowa Spółka nie tylko nie uzyskałaby od strony pozwanej zaspokojenia należności w uzgodnionych przez strony terminach, lecz nadto nie uzyskałaby pełnej rekompensaty strat, jakie z tego tytułu poniosła.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, pozwany Szpital, argumentując wniosek o rozłożenie dochodzonego świadczenia na raty oświadczył, iż całkowita splata zadłużenia wobec wszystkich wierzycieli doprowadziłaby do całkowitego zaprzestania wykonywania świadczeń zdrowotnych wobec pacjentów, co byłoby sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Istotą prawa cywilnego jest wprawdzie strzeżenie praw podmiotowych, a zatem wszelkie rozstrzygnięcia prowadzące do redukcji, bądź unicestwienia tych praw wymagają z jednej strony ostrożności, a z drugiej - bardzo wnikliwego rozważenia wszystkich aspektów rozpoznawanego wypadku. Zasady współzycia społecznego w rozumieniu art. 5 k.c. są bowiem pojęciem pozostającym w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności danej sprawy i w takim całościowym ujęciu wyznaczają podstawy, granice i kierunki jej rozstrzygnięcia w wyjątkowych sytuacjach, które przepis ten ma na względzie. Dlatego dla zastosowania art. 5 k.c. konieczna jest ocena całokształtu szczególnych okoliczności danego wypadku w ścisłym powiązaniu nadużycia prawa z konkretnym stanem faktycznym (vide: wyrok Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 22 listopada 1994 roku, II CRN 127/94, opub. Legalis).

Odnosząc powyższe do przedmiotowej sprawy należy wskazać jednak, że w jej okolicznościach, nie można przez zastosowanie art. 5 k.c. i w oparciu o zasady słuszności odmówić powodowi ochrony prawnej, zwłaszcza, że prowadziłoby to do tolerowania występującego w obrocie gospodarczym zjawiska spełniania świadczeń pieniężnych z opóźnieniem. Ponadto dochodzenie zapłaty za należycie spełnione świadczenie nie może być rozumiane jako nadużycie prawa podmiotowego oraz jako sprzeczne z zasadami współzycia społecznego i zasadami słuszności.

Z tych też wszystkich względów Sąd nie przychylił się do wniosku pozwanego Szpitala o rozłożenie na raty dochodzonego w sprawie świadczenia. Wobec tego, Sąd zasądził od pozwanego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Wojewódzkiego Szpitala (...) Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w N. dochodzone w pozwie kwoty wraz z ustawowymi odsetkami. Rozstrzygnięcie w przedmiocie odsetek uzasadnione jest z kolei treścią art. 481 § 1 k.c. W przypadku bowiem zobowiązania dłużnika (pozwanego Szpitala w sprawie) do spełnienia świadczenia jednorazowo, należało kwoty objęte żądaniem pozwu zasądzić wraz z ustawowymi odsetkami za okres opóźnienia.

Rozstrzygnięcie o kosztach uzasadnia treść art. 98 § 1 k.p.c., wyrażającego zasadę odpowiedzialności za wynik procesu.

Z tych też względów, Sąd zasądził od pozwanego Wojewódzkiego Szpitala (...) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w L. na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w N. kwotę 38 583 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, na które składają się: opłata sądowa od pozwu w kwocie 31 366 zł (k. 1) oraz koszty zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 7.217 zł na podstawie § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 roku, Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.).

Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda koszty niniejszego postępowania, z uwagi na okoliczność, że wyłączną odpowiedzialność za powstanie kosztów niniejszego postępowania ponosi pozwany Szpital. Przed wytoczeniem powództwa bowiem był wzywany do uregulowania dochodzonego w sprawie roszczenia. Z tych też również względów, Sąd nie znalazł podstaw do nie obciążania pozwanego kosztami postępowania procesowego w oparciu o treść art. 102 k.p.c. Podkreślić należy, że zastosowanie przez sąd art. 102 k.p.c. powinno być bowiem oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być nadto oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współzycia społecznego (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1974 roku, II CZ 223/73, Lex nr 7379).

Mając na uwadze całokształt okoliczności sprawy, powyższe rozważania i na podstawie wyżej powołanych przepisów, Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji.